

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณเมล็ดข้าวแดงปนในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105
ของเกษตรกรในอำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

**Factors Effecting Quantity of Red Rice Grain Mixed in Khao Dawk
Mali 105 Seeds Produced by Farmers in Prasat District of Surin Province**

ผุสดี บุญชัย (Phutsadee Boonchai)* อัจฉรา จิตตลดากร (Achara Chittaladakorn)**

อัจฉรา โพธิ์ดี (Ajchara Pothidee)***

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (2) การจัดการการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (3) ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณข้าวแดงในผลผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในอำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ในอำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ฤดูฝนในปี 2554 จำนวน 537 ราย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 ราย ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 52.20 ปี จบการศึกษามัธยมศึกษา ได้รับ การฝึกอบรมด้านการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าว มีอาชีพหลักเกษตรกรกรรม ส่วนมากเป็นสมาชิกกลุ่ม มีแรงงานในครัวเรือนที่ช่วยทำงานได้เฉลี่ย 2.34 คน มีรายได้เฉลี่ย 177,124 บาท/ปี เกษตรกรส่วนมากมีหนี้สิน มีกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง เกษตรกรส่วนมากมีรถไถนาเดินตาม มีประสบการณ์ในการทำแปลงขยายพันธุ์ข้าวเฉลี่ย 14.70 ปี (2) เกษตรกรมีพื้นที่ทำแปลงขยายพันธุ์เฉลี่ย 19.60 ไร่ ใช้เมล็ดพันธุ์อัตราเฉลี่ย 16.14 กิโลกรัม/ไร่ ปลูกข้าวปีละ 1 ครั้ง โดยวิธีหว่านข้าวแห้ง ใช้เมล็ดพันธุ์จากหน่วยงานราชการและสหกรณ์ที่ได้รับอนุญาต เก็บเกี่ยวโดยใช้เครื่องเก็บเกี่ยว มีการปฏิบัติในการแปลงขยายพันธุ์ด้านการเตรียมดินด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับมาก และมีการปฏิบัติด้านการดูแลตรวจตัดพันธุ์ปน ด้านการเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับปานกลาง (3) ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณเมล็ดข้าวแดงปนในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ช่วยทำงานได้ และการปฏิบัติด้านการดูแลตรวจตัดพันธุ์ปน

คำสำคัญ การจัดการการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 พันธุ์ปน ข้าวแดง

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช pom1405@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช achara178@yahoo.com

*** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช agspajc_stou@yahoo.co.th

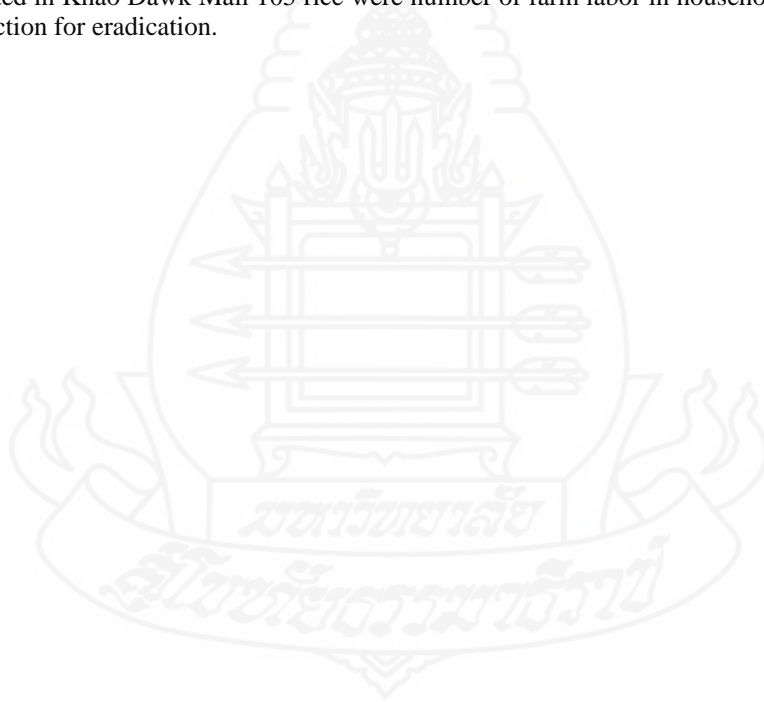
การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this survey research were to study on (1) the socio-economic of farmers who produced the rice seed stock (2) production management of Khao Dawk Mali 105 rice seed stock of farmers (3) factors effecting on quantity of red seed rice contaminated in Khao Dawk Mali 105 rice seed stock.

The population was 537 farmers in Prasart District, Surin Province, who produced Khao Dawk Mali 105 rice seed stock during raining season of the year 2011. Sample was 169 farmers who were random by simple random method. Data were collected by interviewing. Statistics used were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, minimum, maximum, and regression analysis.

The result revealed that (1) most samples were men, average age was 52.20 years old, most were graduated in primary school and were trained in rice seed production management, main occupation was rice farming, most were members of rice farming organization, mean of farm labor in household was 2.34, mean of family income was 177,124.00 baht per year. Most farmers were debt from household consumption. Most farmers owned farmland and walking tractors. The average of experience in seed production was 14.70 years. (2) The mean of farmland for rice seed production was 19.60 rais. Rice seed was produced once a year by dry seed sowing. Seed used was 16.14 kilograms per rai. The sources of seed were authorized local government agency and cooperatives. Harvesting method was by using machine. The seed production practices composed of seed using, soil preparation, and post-harvest management were at high level, while eradication of contaminated plants and harvesting management were at moderate level (3) The factors affected on quantity of red rice seed contaminated in Khao Dawk Mali 105 rice were number of farm labor in household and contaminated seed inspection for eradication.

Key words: rice seed stock production management, Khao Dawk Mali 105 rice, red rice grain contaminated